

9. számú melléklet

Könyvtár-pedagógiai program

Budapest, 2013.március 20.

KIEGÉSZÍTÉS, AKTUALIZÁLÁS:
Budapest, 2014. szeptember 15.

Strobl Imréné
könyvtárostanárné

TARTALOMJEGYZÉK

• A könyvtár-pedagógia meghatározása	3
• A könyvtár-pedagógiai program célja	4
• Pedagógiai célok	5
• A könyvtár feladatai	5
• A tananyag szerkezete	5
○ Spirális szerkezetű ismeretek	5
○ Lineáris szerkezetű ismeretek	6
• Rendelkezésre álló, ajánlott tankönyvek, segédletek	6
• Tevékenységi formák, eljárások, módszerek	6
• Tanulói tevékenységtípusok	7
• Taneszközök	7
• Ellenőrzés, értékelés	7
• Helyi könyvtárhasználati tanterv	8
○ A könyvtárhasználati tananyag szerkezete	8
• Az alapfokú nevelés-oktatás	8
○ 1-4. évfolyam – magyar nyelv és irodalom	8
○ Általános fejlesztési követelmények	8
○ 5-8. évfolyam – magyar nyelv és irodalom	11
○ Általános fejlesztési követelmények	11
• Könyvtárhasználat az informatika tantárgyon belül	
○ 4. évfolyam – befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom	15
○ 5. évfolyam – befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom	17
○ 6. évfolyam – befogadó tantárgy: informatika	18
○ 7. évfolyam – befogadó tantárgy: informatika	19
○ 8. évfolyam – befogadó tantárgy: informatika	20
• Kapcsolódási pontok a többi tantárgyhoz	20
• Tanmenet a könyvtárhasználati ismeretek tanításához	21
○ Kísérleti olvasás tankönyvek 1. osztály	21
○ Kísérleti olvasás tankönyvek 2. osztály	22
• Felhasznált dokumentumok	23
• Mellékletek	
○ Könyvtárhasználati ismeretek tanmenet - részletes	24
○ Könyvtárhasználati ismeretek tanmenet – 1-4. évfolyam	24
○ Könyvtárhasználati ismeretek tanmenet – 5-8. évfolyam	29
○ Könyvtári informatika tanmenet – részletes	32
○ Könyvtári informatika tanmenet – 4. évfolyam	33
○ Könyvtári informatika tanmenet – 5-6. évfolyam	34
○ Könyvtári informatika tanmenet – 7-8. évfolyam	38

A KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIA MEGHATÁROZÁSA

- A könyvtárban vagy könyvtári dokumentumok felhasználásával való, ismeretszerzéssel, ismeretközvetítéssel, információkereséssel foglalkozó pedagógiai elmélet és gyakorlat.
- A könyvtár gyűjteménye, szolgáltatása és a könyvtár használói közötti közvetítő tevékenység. Közvetlen célja a könyvtári dokumentumok és szolgáltatások sokoldalú, gyakorlatias és élményszerű megismertetése. Hosszú távú célja a könyvtárak, a könyvtári dokumentumok, szolgáltatások és az informálódás szükségletének felkeltése és ezáltal a könyvtárhasználóvá nevelés.
- Az a tudományterület, ami a könyvtárhasználó, a tanuló személyiségének az olvasás, könyvtárhasználat, informálódás során való előmozdításával foglalkozik.
- A könyvtárhasználat tantárgy tanításának-tanulásának és a kapcsolatos nevelési feladatok ellátásának módszereivel foglalkozó pedagógiai tudományág. Egyfajta tantárgy-pedagógia, melynek feladata az is, hogy a könyv- és könyvtárhasználati ismeretek a tanítási-tanulási folyamatban elhelyezze.
- A könyvtári munkafolyamatok nevelési céloknak és/vagy nevelési-oktatási intézmények tevékenységének alárendelt tervezése, szervezése, végzése.
- Pedagógusok és könyvtárosok felkészítése a könyvtárhasználat tanítására és a könyvtár használatára mind szakmai, mind módszertani szempontból.

A könyvtár-pedagógia az a tudomány, amely a könyvtári nevelő hatások alapjaival és módjával foglalkozik.

A könyvtár-pedagógia metodikai szintjén három elem alkotja a rendszert:

- a nevelési célrendszer** (az adott társadalom, mely célok teljesítését várja el);
- a tananyag** (mely nem a könyvtártudomány kivonata, kiválasztását gyakorlati szempontok motiválják: hasznosíthatóság, a nevelési és oktatási céloknak való megfelelés)
- a nevelési-oktatási folyamatok** (tanítási, tanulási képességfejlesztő módszerek, tanulási stratégiák, szervezeti formák, taneszközök). Ez a rendszer biztosítja az oktatás eredményét: az attitűdök kialakulását az adott tárgy felé, és ez a rendszer a képlékeny kapcsolat az elmélet és a gyakorlat között.

A KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIAI PROGRAM CÉLJA

- A könyvtár „forrásközpontként” való felhasználásával meg kell alapoznia az önműveléshez szükséges attitűdöket, képességeket, tanulási technikákat.
- Felkészíteni és ébren tartani az írott betű, a szellemi munka iránti tiszteletet, az elmúlt korok értékeinek megbecsülését, az önművelés iránti igényt.
- Felkészíteni a tanulókat az önálló könyvtárhasználatra, ismeretszerzésre.
- Kialakítani és fejleszteni azokat a magatartásmódokat és képességeket, amelyek a könyvtár mindennapos használatában elengedhetetlenül szükségesek.
- A tanuló joga az információhoz való hozzáférés, képes legyen azokat céljainak megfelelően feldolgozni és alkalmazni
- Az iskola feladata felkészíteni a tanulókat a megfelelő információszerzési, tárolási, feldolgozási és átadási technikákra, valamint megismertetni velük az információkezelés jogi és etikai szabályait, azok képes legyen az információszerzés kritikai szelekciójára
- A könyvtárhasználat azon lehetőségeinek megismertetése, amelyek elősegítik valamennyi műveltségi terület ismereteinek feltárását.
- Megismertetni a tanulókat azon alapvető információhordozók fajtaival, szerepével és felhasználásával, amelyek elősegítik az önálló szellemi alkotás létrehozását.
- Az iskolai és más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismertetésével, valamint a velük végzett tevékenységek gyakoroltatásával tudatos és biztos használói magatartás kialakítása
- A modernkor követelményeinek figyelembevételével az önálló gondolkodás, a kreativitás fejlesztése, az önművelés igényének felkeltése és megszilárdítása.

Iskolánk életében jelentős szerepet tölt be a könyvtár, a tanulás-tanítás folyamatának fontos fázisa. A könyvtár nagy szerepet tölt be a korszerű általános és szakmai műveltség megszerzésében, a folyamatos önművelés, önképzés igényének kialakításában. A NAT egyre szélesebb körű ismereteket kíván minden területen, így egyre nagyobb feladat hárul az iskolai könyvtárra. A könyvtár-pedagógiai módszerek és az iskolai könyvtár színesíti, élményszerűbbé, sokoldalúbbá teszi az iskolai tanítási-tanulási folyamatot.

Cél: Az iskolai könyvtár célja, hogy az ismeretforrások rendszeres használatával képessé tegye a tanulókat a különböző típusú könyvtárak használatának elsajátítására, az egész életen át tartó tanulásra.

PEDAGÓGIAI CÉLOK

- minden tanulóban alakuljon ki az olvasás, a könyv és a könyvtár iránti pozitív attitűd
- mindennapi szükségletté váljon az olvasás öröme
- személyiségfejlesztés, személyiségformálás
- alapkészségek kialakítása (önálló ismeretszerzés, a tanulás készsége)
- alapértékek, alapismeretek és összefüggések közvetítése
- teljesítményképes tudás megalapozása
- egész életen át tartó tanulás és az információs társadalom kihívásaira való felkészítés
- a gépek világában egyre fontosabb a személyes kapcsolat
- nem elég a technikát megtanítani, a tanulók ítélőképességét is fejleszteni kell
- a tanulók életének természetes részévé tenni az információs műveltséget

A KÖNYVTÁR FELADATAI

- a tanítás-tanulás folyamatában jelentkező szaktanári és tanulói igények minél szélesebb körű kielégítése
- könyvtár-pedagógiai program megvalósítása: segíti az önálló ismeretszerzés technikáinak elsajátítását
- ápolja az olvasás-és íráskultúrát
- segíti a szabadidő hasznos eltöltését
- kulturális és ismeretterjesztő tevékenység végzése

A TANANYAG SZERKEZETE

Spirális szerkezetű ismeretek

Eszköztudás jellegéből adódóan elsősorban ily módon építkezik a könyvtárhasználati tananyag, s az évek folyamán egyre gazdagabb tartalommal telítődik.

Lineáris szerkezetű ismeretek

Súlyponti ismeretkörök évfolyamonkénti fogalmi kifejtése.

- Viselkedés a könyvtárban. Könyvek csoportosítása tartalom és funkció szerint
- Könyvtárhasználati szabályok. A könyv szerkezete és tartalma
- A könyvtári állomány raktári rendje. Betűrend. Dokumentumtípusok
- Nyomtatott és nem nyomtatott dokumentumok.
- Raktári rend. Segédkönyvek.
- Betűrendes leíró katalógus
- Kézikönyvtár
- Információkeresési nyelvek.
- Katalógus, szakkatalógus, elektronikus információhordozók. Könyvtártípusok, bibliográfia.
- Szakmai tájékozódás (információs központ, adatbank, szakkönyvtár).
- Számítógéppel elérhető információs szolgáltatások, adatbázisok.

RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ, AJÁNLOTT TANKÖNYVEK, SEGÉDLETEK

Könyves-Tóth Lilla: Információ - Könyv - Könyvtár 1. Alapfokú információkeresési gyakorlatok a könyvtárban 8-12 éveseknek - Bp.: Typotex, 1998.

Ungváry Rudolf, Vajda Erik: Könyvtári információkeresés - Bp.: Typotex, 2002.

Katsányi Sándor, Könyves-Tóth Lilla: Információ - Könyv - Könyvtár 2. Információkeresési gyakorlatok a könyvtárban 12-18. éveseknek - Bp.: Typotex, 1998.

Horváth Tibor- Papp István: Könyvtárosok kézikönyve 1.- Bp.: Osiris Kiadó, 2003.

Celler Zsuzsanna: Az iskolai könyvtárak - Bp.:OPKM,1998.

Dán Krisztina: Iskolai könyvtári ismeretek - Bp.: KI., 2002.

Bevezetés a könyvtárhasználat tanításába - Bp.: FPI., 2001.

Az ember feje nem lexikon! - Szeged.: Mozaik Kiadó, 1992.

Sándor Gábor: Könyves füzet - Bp.: Korona Kiadó, 1994.

Melykóné Tőzsér Judit: A könyv és birodalma - Bp.: Dinasztia Kiadó, 1998.

Könyvtári fogalmak kisszótára A-Zs - Bp.: Korona Kiadó 2000.

TEVÉKENYSÉGI FORMÁK, ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK

Az egykönyvű, ismeret-centrikus képzéshez, az egyirányú ismeretközvetítéshez képest elmozdulást jelent a könyvtárban végzett szaktárgyi tevékenység, a forrásalapú tanulás, a tanulói tevékenységet központba helyező kreatív, fejlesztő jellegű tanulási formák, módszerek alkalmazása felé.

A könyvtári forrásokkal, eszközökkel megvalósuló ismeretszerzés jellemzője, hogy teret enged a tantárgyi témák, problémák különböző nézőpontú megközelítésének, a megszerzett ismeretek problémahelyzetben történő alkalmazásainak, az egyes tantárgyak kereteit átlépő témakörök (projektek) feldolgozásának.

A könyvtári munkát igénylő tantárgyi témák feldolgozása közben a diákok megismerik az adott szaktárgy intézményes, dokumentális forrásait, és megtanulják az információk összegyűjtésének, szelekciójának, rendszerezésének és bemutatásának technikáit és módszereit.

Mindebből az következik, hogy a könyvtár eszközi felhasználása nemcsak és nem elsősorban a megtanult tantárgyi ismeretek további bővítését, hanem a tudáshoz vezető kreatív, fejlesztő célú módszerek, a szellemi munka technikai elsajátítását szolgálja.

TANULÓI TEVÉKENYSÉGTÍPUSOK

- szaktárgyi tematikus gyűjtőmunka – egyéni és csoportos
- irodalom-, illetve forrásjegyzék összeállítása megadott témához
- kiselőadás tartása vagy írásbeli beszámoló készítése egy-egy komplex, több tantárgyat érintő problémáról
- egy-egy neves kutató, író, művész életútjának feldolgozása könyvtári dokumentumok segítségével
- sajtófigyelés aktuális társadalmi problémákról, stb.

TANESZKÖZÖK

A törvény előírásainak megfelelő könyvtár: a szakmai követelményeknek megfelelő összetétel és feltárás, jól fejlesztett kézikönyvtár, (applikációs táblák, videofelvételek,

kazetták, CD-lemezek, tankönyv, feladatgyűjtemény, munkafüzet, tanári kézikönyv.) Megfelelő példányszámú, gyermekek részére készült segédkönyv, folyóirat. Integrált könyvtári szoftver megfelelő technikai háttérrel, fénymásoló, fénymásolópapír, festék, oktató-programok, adatbázisok, INTERNET kapcsolat és megfelelő számítógépek.

ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS

Évfolyamonként folyamatos szóbeli értékelés megerősítéssel.

A könyvtárhasználói tudás szintjének felmérése gyakorlati feladatokkal, frontális kérdéssel, kooperatív csoportmunkával, a tanulók munkájának folyamatos figyelemmel kísérésével történik az értékelés. A könyvtáros-tanár nem ad érdemjegyet, de javaslatot tehet magyar nyelv és irodalom és informatika tantárgyból külön érdemjeggyel való értékelésre.

HELYI KÖNYVTÁRHASZNÁLATI TANTERV

A könyvtárhasználati tananyag szerkezete

Kiemelt szerepe van az 5-6. évfolyam programjának, amely mintegy összefoglalja, rendszerezi az alsó tagozaton játékos tevékenységek formájában, olykor spontán módon szerzett könyvtárhasználati tapasztalatokat. E két évfolyamon jelennek meg először a könyvtárhasználat főbb ismeretköreinek fogalmai, fogalmi összefüggései. A jelzett időszakban elsajátított és kellő gyakorlattal rögzült tudás alapozza meg a felsőbb évfolyamok könyvtárhasználati képzsének hatékonyságát.

AZ ALAPFOKÚ NEVELÉS-OKTATÁS

1-4. évfolyam magyar nyelv és irodalom

Általános fejlesztési követelmények

- Az iskolai könyvtár rendszeres látogatásával szerezzen tapasztalatokat a könyvtárban végezhető tevékenységekről. Tudja azonosítani a könyvtár tereit és állományrészeit. Ismerje meg a könyvtár használatának módját és a könyvtárban való viselkedés szabályait.

- Ismerje a több dokumentumfajta jellemzőit, és tudjon információkat keresni az életkorának megfelelő anyagokból.
- Legyen képes használni az életkorának megfelelő segédkönyveket.
- Megadott forrásból tudjon tényeket, adatokat kiemelni. Legyen képes gyermekkönyvek,- és folyóiratok szerkezetében eligazodni, a kiválasztott szövegrészek tartalmáról beszámolni.
- Tudja a felhasznált dokumentum főbb adatait megnevezni.
- Tapasztalatain keresztül ismerje fel a könyvtár szerepét a tanulásban és a szabadidős tevékenységekben. Ismerje meg a lakóhelyi gyermekkönyvtárat, és használata során tudja alkalmazni az iskolai könyvtárban szerzett tapasztalatait.

Tananyagegység	Tartalom	Fejleszteni kívánt képességek, célok
1. évfolyam Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom Évi óraszám: 1		

<ul style="list-style-type: none"> • Látogatás az iskolai könyvtárban • A könyvtár • Válogatás a korosztálynak készült könyvekből 	<ul style="list-style-type: none"> • Olvasási szokások alakítása a könyvtárban • A könyvtár fogalma, részei, funkciói, szolgáltatásai • Viselkedés a könyvtárban • A kölcsönzés szabályai 	<ul style="list-style-type: none"> • Cél egy pozitív könyvtárkép kialakítása • Ismerje és tartsa be a viselkedési szabályokat • Ismerje és alkalmazza a kölcsönzési szabályokat • A tanulók könyvtárlátogatás alkalmával szerezzenek élményeket. • Ismerjék meg a helyes könyvtári viselkedés szabályait. • Szerezzenek tapasztalatokat a könyvtárban elhelyezett gyermekkönyvek csoportosításáról. • Alakuljon ki bennük az olvasás szeretete, a könyvek védelme iránti igény
--	---	---

2. évfolyam

Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom

Évi óraszám: 1

<ul style="list-style-type: none"> • Gyermekkönyvek válogatása megadott témához, egyéni érdeklődés szerint. • Eligazodás a könyvekben tartalomjegyzék alapján • Ismerkedés gyermeklapokkal • Gyermekkönyv tartalmának megállapítása 	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtárhasználat szabályai • A könyv tartalmi és formai elemei, főbb adatai • Gyermeklexikon szerkezete, használata • Gyermeklapok 	<ul style="list-style-type: none"> • Felismeri a könyv főbb formai és tartalmi elemeit, meg tudja állapítani szerzőjét és címét • Gyermekkönyv témájának megállapítása a cím és az illusztrációk segítségével • Segítséggel keresni tudjon a gyermeklexikon betűrendjében
---	--	--

3. évfolyam

Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom

Évi óraszám: 1

<ul style="list-style-type: none">• Könyvek keresése a szabadpolcon szerző és cím szerint• Tájékozódás a gyermeklexikon betűrendjében• Szépirodalmi és ismeretterjesztő művek témájának megállapítása (cím és tartalomjegyzék alapján) és csoportosításuk a főbb állományrészek szerint• Ismeretlen szavak értelmezése gyermeklexikon és értelmező szótár segítségével. A magyar helyesírási szótár használata	<ul style="list-style-type: none">• A könyvtár terei és állományrészei• A könyv tartalmi és formai elemei, főbb adatai• A könyvek tartalmi csoportjai: szépirodalom, ismeretterjesztő irodalom• A szótárak szerkezeti jellemzői, használata• Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módja	<ul style="list-style-type: none">• Eligazodás a könyvtár tereiben és a gyermekkönyvek között• A könyv témájának megállapítása a főbb tartalmi és formai elemek segítségével• Az ismeretterjesztő és szépirodalom megkülönböztetése• Címszavak keresése a gyermeklexikon és szótár betűrendjében
4. évfolyam Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom Évi óraszám: 1		
<ul style="list-style-type: none">• Látogatás a lakóhelyi gyermekkönyvtárban. Mesegyűjtemények, gyermekek részére készült verseskötetek válogatása a szabadpolcon• Megadott szempontok alapján a könyvtár megfigyelése, a tapasztalatok feljegyzése• Az iskolai és gyermekkönyvtárról szerzett tapasztalatok összehasonlítása• Ismeretlen fogalmak, szavak keresése lexikonban, szótár betűrendjében• Fogalmak, nevek, témakörök keresése enciklopédiában a mutatók és a tartalomjegyzék alapján	<ul style="list-style-type: none">• A lakóhelyi gyermekkönyvtár (terek, állományrészek, szolgáltatások)• Gyermekek részére készült gyermeklapok, gyermekrovat• Az enciklopédia jellemzői, gyermekenciklopédiák• A nem nyomtatott dokumentumok alaptípusai• Szaktárgyi feladatok megoldása a megismert dokumentumokkal	<ul style="list-style-type: none">• Könyvek tartalmi és formai elemeinek (pl. tartalomjegyzék, fülszöveg) felhasználása a tartalom megállapításához• Tájékozódás szótárakban, gyermeklexikonokban, segítséggel enciklopédiában• Gyűjtőmunka megadott segédkönyvből segítséggel, beszámoló a megtalált információról

<ul style="list-style-type: none">• Azonos fogalmak keresése az alapvető segédkönyv típusokban; hasonlóságának és különbségének megállapítása• Tények és adatok gyűjtése segédkönyvekből tantárgyi témához. A szerzett ismeretekről jegyzet, vázlat segítségével beszámoló		
---	--	--

5-8. évfolyam – magyar nyelv és irodalom

Általános fejlesztési követelmények

- Igazodjon el a könyvtár tereiben, állományrészeiben, tudja igénybe venni szolgáltatásait. Használja rendszeresen az iskolai könyvtárat. Ismerje és alkalmazza a könyvtárhasználat szabályait és kövesse a könyvtárban való viselkedés normáit.
- A dokumentumtípusok formai és tartalmi sajátosságainak ismeretében legyen képes önálló használatukra. Lásssa, hogy a technika fejlődésével az információk folyamatosan változó ismerethordozókon jelennek meg, és szerezzon tapasztalatokat ezek használatában
- Ismerje a kézikönyvtár szerepét a tájékozódásban. Iskolai feladatai megoldásához és mindennapi tájékozódásához tudja önállóan kiválasztani és használni a megfelelő segédkönyveket. Tudjon különböző szempontok szerint dokumentumokat keresni a könyvtár katalógusaiban, adatbázisaiban.
- Tudjon feladataihoz forrásokat választani, megadott szempontok alapján belőlük információkat szerezni, és elvégzett munkájáról beszámolni. Tudjon a dokumentumokból szabályosan idézni és a forrásokra hivatkozni.
- Tapasztalatai alapján lássa a könyvtárnak az ismeretszerzésben, a szabadidő tartalmas eltöltésében betöltött szerepét. Az iskolai könyvtár rendszeres igénybevételén túl ismerje meg és használja a lakóhelyi közkönyvtárat is. Szerezzon tapasztalatokat arról, hogy az új technológiákon alapuló informatikai eszközök kibővítik a hagyományos könyvtári tájékozódás kereteit.
-

5. évfolyam

Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom

Évi óraszám: 1

Tananyagegység	Tartalom	Fejlesztani kívánt képességek, célok
<ul style="list-style-type: none">• A könyvtár tereinek és állományrészeinek megkülönböztetése, könyvtári fogalmak• Könyvek tartalmának megállapítása és ismertetése formai és tartalmi elemeik felhasználásával• Könyvek keresése különböző tantárgyak megadott témáihoz• Segédkönyvek használata ismeretlen fogalmak, kifejezések, eseményekhez, személyekhez kapcsolódó adatok kereséséhez• A felhasznált források azonosítása a dokumentumok főbb adatainak megnevezésével	<ul style="list-style-type: none">• A könyvtár fogalma, részei, funkciói, szolgáltatásai• Viselkedés a könyvtárban• A könyvtár raktári rendje• Dokumentumtípusok: könyv, időszaki kiadvány, sajtótermék• A könyv tartalmi és formai elemei, főbb adatai - a bibliográfiai leírás• Segédkönyvek: szótár, lexikon, enciklopédia	<ul style="list-style-type: none">• Könyvtári gyűjtőmunka különféle tantárgyak megadott témáihoz• Szótárak, gyermek-lexikonok használata• Bibliográfiai leírás, katalóguscédula funkcióinak ismerete

6. évfolyam

Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom

Évi óraszám:1

Tananyagegység	Tartalom	Fejleszteni kívánt képességek, célok
<ul style="list-style-type: none">• Megadott művek keresése és tematikus gyűjtőmunka a könyvtár szabadpolcos állományában a feliratok és a raktári jelzet segítségével• Különböző típusú és témájú dokumentumok formai, tartalmi és használati jellemzőinek megállapítása	<ul style="list-style-type: none">• Raktári rend, raktári jelzet Tájékoztatói gyakorlatok az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében• Szépirodalom: betűrend• Ismeretközlő irodalom: szakrend• könyvtártípusok	<ul style="list-style-type: none">• Tudjon eligazodni az iskolai könyvtár szabadpolcos állományában• Legyen képes megkülönböztetni a főbb dokumentumtípusokat• Ismerje a könyvtártípusokat• Tudjon tájékozódni az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében

7. évfolyam

Befogadó tárgy: magyar nyelv és irodalom

Évi óraszám: 1

Tananyagegység	Tartalom	Fejleszteni kívánt képességek, célok
<ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódás dokumentumokról a szerző, cím és egyéb szempontok szerint a betűrendes leíró katalógus segítségével • Önálló tájékozódás a könyvtárban • Anyaggyűjtés különböző tantárgyak témáihoz • Tárgyszavak, azonos művek keresése különböző ismerethordozókon • Egyszerűbb témák önálló feldolgozása a könyvtár dokumentumainak (segédkönyv, kézikönyv, ismeretterjesztő könyv, folyóirat stb.) felhasználásával • A forrásfeldolgozás lépéseinek alkalmazása: a téma pontos megfogalmazása, problémafelvetés, forrásválasztás.- és feldolgozás segítségével (jegyzetelés, rendszerezés, vázlatkészítés), beszámoló (szóban vagy írásban), hivatkozás a forrásra 	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár dokumentumainak felhasználása különféle témák feldolgozásában • Tájékozódási gyakorlatok az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében • Forrásfeldolgozás • Tájékozódás 	<ul style="list-style-type: none"> • A kézikönyvtár funkciójának ismerete • Gyűjtőmunka segédkönyvekből • Jegyzet és vázlat készítése • Forráshasználat ismerete • Tudjon tájékozódni az iskolai könyvtár tér és állományszerkezetében

8. évfolyam

Befogadó tárgy: magyar nyelv és irodalom

Évi óraszám: 1

Tananyagegységek	Tartalom	Fejleszteni kívánt képességek, célok
------------------	----------	--------------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • Források keresése szaktárgyi feladatokhoz tárgyi katalógusok segítségével • A keresett téma kifejezése tárgyszóval, ill. szakjelzettel • Könyvtárak az interneten • Online katalógus 	<ul style="list-style-type: none"> • Tárgyszavak • Forrásismeret • Online katalógus • Tájékoztatói gyakorlatok az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja, hogy a tárgyszó, ill. szakjelzet a könyv tartalmát fejezi ki « Tudjon a szakjelzet alapján a szabadpolcon ismeretterjesztő műveket keresni • Használja a könyvtárak online katalógusát • Tudjon tájékozódni az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében
---	--	---

KÖNYVTÁRHASZNÁLAT AZ INFORMATIKA TANTÁRGYON BELÜL

4. évfolyam

A *könyvtári informatika* témakörben a könyvekhez és egyéb információforrásokhoz való pozitív attitűd kialakítása meghatározó a tanulásmódszertan és a tanulási motiváció alapozása során. **Fontos cél**, hogy a tanulók az iskolai könyvtár rendszeres látogatásával tapasztalatokat és élményeket szerezzenek a könyvtárban végezhető szolgáltatásokhoz és tanuláshoz köthető tevékenységekről.

A könyvtárhasználóvá nevelés területén kiemelt jelentőségük van a meséknek, a játékos foglalkozásoknak, az alkotó tevékenységeknek. Ezek elsősorban a nyomtatott forrásokhoz kötődnek, de a széleskörű tapasztalatszerzés és a tanulók iskolán kívüli ismereteinek beépítése érdekében helyet kell kapniuk az elektronikus forrásoknak és más, nem hagyományos dokumentumtípusoknak is.

A gyermekeknek szánt szépirodalmi és ismeretterjesztő művek széles választéka minden tantárgy számára sok lehetőséget nyújt az egyes témák élményszerű, forrásalapú feldolgozására. A játékos foglalkozások során érdemes a könyvtár tereivel, használatának alapjaival, a legelterjedtebb dokumentumtípusokkal, segédkönyvekkel megismertetni a tanulókat.

Tananyagegység Évfolyam: 4 Évi óraszám: 3 Befogadó tantárgy: Magyar nyelv és irodalom	Tartalom	Fejlesztési kívánt képességek, célok	Továbbhaladáshoz szükséges követelmények
--	-----------------	---	---

Az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében való eligazodás.	Tanóra az iskolai könyvtárban. A szolgáltatások - a helyben olvasás és kölcsönzés szabályai, audiovizuális eszközök. Könyvtár	Felfedező keresés az életkornak megfelelő információhordozókban	Tudja aktívan használni a könyvtár gyermekirodalmát a tanulásban Tudjon célszerűen információt keresni adott könyvtári környezetben Rendszeres látogasson könyvtárakat ¹
A főbb dokumentumfajták megkülönböztetése, tartalmának és adatainak megállapítása.	Segédkönyvek: lexikon, szótár, enciklopédia. Műfaji sajátosságai, szerkezeti jellemzőik, a tájékozódásban betöltött szerepük. Segédkönyv nyomtatott és elektronikus formában. A lakóhelyi könyvtár „élő” látogatása, az Országos Széchényi Könyvtár, OSZK http://oszk.hu és a Magyar Elektronikus		Tudjon tájékozódási feladatokat megoldani, (tények, adatok keresése az életkori sajátosságoknak megfelelő segédkönyvekben
Egyes közhasznú információforrások, mindennapi adatbázisok megismerése	Adatok csoportosítása, értelmezése. Keresés indextáblázatok, lekérdezések alkalmazásával Keresési eredmények rögzítése	Adatbázisok, adattáblák alkalmazása, adatbázisban keresés	Tudjon adatokat gyűjteni, értelmezni (csoportosítani és rendezni) és feldolgozni a rendelkezésre álló adathalmazból. Adatkeresés, információgyűjtés Egyes közhasznú információforrások, mindennapi adatbázisok megismerése

5-8. évfolyam

A **könyvtárhasználat** oktatásának célja a tanulók felkészítése az információszerzés kibővülő lehetőségeinek felhasználására a tanulásban, a hétköznapokban az információk elérésével, kritikus szelekciójával, feldolgozásával és a folyamat értékelésével. A könyvtár

forrásközpontként való használata az önműveléshez szükséges attitűdök, képességek és az egész életen át tartó önálló tanulás fejlesztésének az alapja. A fenti cél az iskolai és fokozatosan a más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismerésével, valamint a velük végzett tevékenységek gyakorlásával, tudatos, magabiztos használói magatartás, tájékozódás és a könyvtárhasználat igényének kialakításával érhető el.

Az **információkeresés területén kiemelt cél**, hogy a képzési szakasz végére a tanuló tudatosan és komplexen gondolkodjon a folyamatról és tervezze azt. Ehhez elengedhetetlen, hogy ismerje a dokumentumtípusok és segédkönyvek típusait, jellemzőit és azok információs értéke megállapításának szempontjait. Ezen tudásának fokozatos, folyamatos és gyakorlatközpontú fejlesztése segíti őt a feladatokhoz szükséges kritikus és válogató forráskiválasztáshoz és információgyűjtéshez. Tudatosítani szükséges a tanulóknak a könyvtári információszerzéshez, - feldolgozáshoz és - felhasználáshoz kapcsolódóan is az etikai szabályokat, jogi vonatkozásokat.

A **könyvtári informatika** témakör oktatása során a tanuló a könyvtárak és a könyvtári források használatának alapjaival ismerkedik meg, majd a többi tantárgy keretében megvalósuló, erre a tudására épülő gyakorlati feladatok során szerez tapasztalatokat az egyes műveltségterületeken és rendszerezi, mélyíti tudását. Mindezek során egyszerre vannak jelen a könyvtárak által nyújtott hagyományos szolgáltatások, és a korszerű társadalmi igényeket kiszolgáló, modern technikai lehetőségek.

A **könyvtári informatika fejlesztési területen** ebben a szakaszban az alsó tagozaton szerzett iskolai könyvtári és gyermekkönyvtári tapasztalatokra építve a megszerzett tudás rendszerezése és tudatosítása kerül középpontba. A tudás bővítése és a szokásformálás során egyre hangsúlyosabb szerepet kap a könyvtári források és szolgáltatások tanulásban való felhasználása. Cél, hogy a tanuló minden tantárggyal kapcsolatban megismerje a különböző források felhasználási lehetőségeit.

Ezek az évfolyamokon cél, hogy a tanuló tanári irányítás mellett, önállóan tájékozódjon az iskola könyvtárában. Kiemelt szerepet kap a korosztály számára készült nyomtatott és elektronikus ismeretterjesztő művekben való önálló tájékozódás, és a szerzett információk megadott szempontok szerinti felhasználása, a források azonosítása.

Tananyagegység Évfolyam: 5. Évi óraszám: 2 Befogadó tantárgy: <i>magyar nyelv és irodalom</i>	Tartalom	Fejlesztési kívánt képességek, célok	Továbbhaladáshoz szükséges követelmények
---	-----------------	---	---

Könyv, könyvtár Kézikönyvek használata Forrásjelölés A könyvtári állomány	A könyv részei. Formai jegyek, belső tartalmi egységek A dokumentumok tartalom és használat szerinti csoportosítása. A lexikon, enciklopédia és szótár felépítése és használata. A könyvek legfontosabb adatelemei. A forrásjelölés szabályai.	Ismerje a főbb dokumentumfajták jellemzőit, és tudjon információkat keresni az életkorának megfelelő anyagokból. Legyen képes használni az életkorának megfelelő segédkönyveket Megadott forrásból tudjon tényeket, adatokat kiemelni. Tudja a felhasznált dokumentum főbb adatait megnevezni	Legyen képes gyermekkönyvek és folyóiratok szerkezetében eligazodni, a kiválasztott szövegrészek tartalmáról beszámolni
A sajtótermékek típusai	A sajtótermékek legfontosabb jegyei. Információgyűjtés sajtótermékekből		

Tananyagegység <i>Évfolyam: 6</i> <i>Évi óraszám: 3</i> <i>Befogadó tantárgy: informatika</i>	Tartalom	Fejlesztetni kívánt képességek, célok	Továbbhaladáshoz szükséges követelmények
Könyvtári szolgáltatások	Könyvtári szolgáltatások megismerése.	Hagyományos és új információs eszközök a könyvtárban.	Igazodjon el az iskolai könyvtárban. Tudjon a célnak megfelelő tartalmú irodalmat (ismerethordozót) találni. Ezekből legyen képes kinyerni a szükséges információkat
Könyvtári médiumok	Médiumok megkülönböztetése formai és használati jellemzőik, információs értékük alapján. Papíralapú és digitális ismerethordozók Az ismerethordozók nyilvántartásának rendje. Adott ismerethordozón az információk kinyerése, keresése Tájékozódás az iskolai könyvtárban Irányított forrás- és információkeresés	Egyszerűbb irányított forrás- és információkeresés direkt eszközökben és a helyi adatbázisban Tanuláshoz keresőkérdések megfogalmazása	
Forrás- és információkeresés			

7-8. évfolyamon a könyvtári informatika fejlesztési területen az egyre tudatosabb könyvtárhasználóvá nevelés a kiemelt cél. Ehhez járul hozzá az információs problémamegoldás alapvető lépéseinek ismerete, az egyes eszközök, módszerek tanári támogatással történő alkalmazása, továbbá az iskolai könyvtár állományának és szolgáltatásainak önálló használata. Az önálló forráskiválasztást és - használatot, a döntések meghozását támogatja, hogy a tanulók megismerik az egyes könyvtártípusok és szolgáltatásuk jellemzőit, különbségeit, a nyomtatott és elektronikus kézikönyvek, tájékoztató eszközök széles tárházát, azok információs értékét.

Tananyagegység Évfolyam: 7. <i>Évi óraszám: 2 Befogadó</i> <i>tantárgy: informatika</i>	Tartalom	Fejleszteni kívánt képességek, célok	Továbbhaladáshoz szükséges követelmények
Könyvtári hálózat Magyarországon	Különböző típusú könyvtárak megismerése	A kézikönyvtár összetételének és tájékozódásban betöltött szerepének megismerése	
A kézikönyvtár	A kézikönyvtár jellemző könyvtípusainak megismerése	A kézikönyvtár jellemző könyvtípusainak használata szaktárgyi feladatok megoldásában Különböző típusú könyvtárak megismerése könyvtárlátogatással, ill. közvetett forrásokból A Súgó használatának megismerése	Tudja, hogy milyen könyvtípusok tartoznak a kézikönyvtárhoz Tudjon információt keresni segédkönyvekben (szótár, lexikon, enciklopédia). Szerezzen tapasztalatokat a lakóhelyi közművelődési könyvtárban Tudja, hogy hazánk nemzeti könyvtára az Országos Széchényi Könyvtár. Ismerje a Súgó felépítését, az ott található információk megszerzésének módját és azok gyakorlati felhasználását (alkalmazását)

Tananyagegység <i>Évfolyam: 8.</i> <i>Évi óraszám: 4</i> <i>Befogadó tantárgy:</i> <i>informatika</i>	Tartalom	Fejlesztési kívánt képeségek, célok	Továbbhaladáshoz szükséges követelmények
Információkeresés a könyvtárban	Az iskolai könyvtár. Szak- és tárgyszó katalógus	Források keresése szaktárgyi feladatokhoz, tárgyi katalógusok segítségével A keresett téma kifejezése tárgyszóval, ill. szakjelzettel A tematikus keresés lépéseinek felismerése, gyakorlása.	Tudja, hogy a tárgyszó, ill. szakjelzet a könyv tartalmát fejezi ki Tudjon a szakjelzet alapján a szabadpolcon ismeretterjesztő műveket keresni Legyen képes - segítséggel - egyszerű keresési feladatokat megoldani a tárgyi katalógus felhasználásával
A forráshasználat	Könyv adatainak jelölése. Időszaki kiadvány, cikk adatainak jelölése		

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK A TÖBBI TANTÁRGYHOZ

A különböző tantárgyi gyűjtőmunkákhoz, projektmunkákhoz kapcsolódó támogatásban, értékelésben hangsúlyos szerepet kapnak az etikai és jogi vonatkozások, a forrásjegyzék készítése és a hivatkozások.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódó tantárgyak
Könyvtártípusok, funkcionális terek	Magyar nyelv és irodalom Matematika
Könyvtári szolgáltatások	Minden tantárgy keretében
Információkeresés	Technika, életvitel és gyakorlat Fizika, kémia, biológia-egészségtan Magyar nyelv és irodalom Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek Földrajz
Dokumentumtípusok, kézikönyvek	Matematika Magyar nyelv és irodalom Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek Természetismeret Biológia-egészségtan
Forráskiválasztás	Technika, életvitel és gyakorlat

	Magyar nyelv és irodalom Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek Vizuális kultúra Természetismeret
Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás	Minden tantárgy, feladat esetében

**TANMENET A KÖNYVTÁRHASZNÁLATI ISMERETEK TANÍTÁSÁHOZ
(KISÉRLETI OLVASÁS TANKÖNYVEK - 1. 2. osztály)**

1. osztály – OLVASÁS 1/a és 1/b tanmenet

Az óra témája /tankönyvi lecke vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
Könyvtárismereti óra	Kölcsönzési szokások, ismerkedés a helyi, ill. iskolai könyvtárral. Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek megalapozása és gyakorlása: könyvkölcsönzés	A tanulási képesség fejlesztése	Olvasóvá válás, az olvasással kapcsolatos pozitív viszonyulások kialakítása
Könyvtárismeret könyvtárlátogatással összekapcsolva	Ismeretszerző képesség fejlesztése		Az irodalom szeretete
Károlyi Amy: Arany ablak	Intellektuális és kommunikációs képességek fejlesztése		A könyvtárhasználat alapvető szabályai
	A könyvek jellemző adatainak, részeinek megfigyelése: író, cím, kiadó, tartalomjegyzék		Eligazodás a könyvek, írott nyelvi források világában
	Ismeretszerző képesség fejlesztése		
	Intellektuális és kommunikációs képességek fejlesztése		könyvtár
	Olvasás megszerettetése, olvasóvá nevelés a gyermekirodalom népszerűsítésével		
	Tankönyv 81. oldal		

2. osztály – OLVASÁS 2/a és 2/b tanmenet

Az óra témája /tankönyvi lecke vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
Könyvtárismereti óra	Kölcsönzési szokások, ismerkedés a helyi, ill. iskolai könyvtárral. Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek megalapozása és gyakorlása: könyvkölcsönzés	A tanulási képesség fejlesztése	Olvasóvá válás, az olvasással kapcsolatos pozitív viszonyulások kialakítása
Könyvtárismeret könyvtárlátogatással összekapcsolva	Ismeretszerző képesség fejlesztése		Az irodalom szeretete
Milne: Micimackó látogatóba megy és beszorul	Kooperációs készség fejlesztése csoportmunkában való feladatvégzés során. Gondolattérképhez kapcsolt csoportmunka. Hangos olvasás. Szerepek szerinti kifejező olvasás gyakorlása. Az értő olvasás fejlesztése szakaszos szövegfeldolgozással. Dramatikus játék. Könyvtárhasználat fejlesztése. Szövegértést segítő feladatok megoldása. Írásbeli szövegalkotás a mese befejezésével. Önálló véleményalkotás. Ellentétpárok keresése. Differenciált képességfejlesztés; néma,	A szövegértő olvasás előkészítése. Irodalmi szöveg feldolgozásának menete Irodalmi szöveg, mese jellemző jegyei. A tanulási képesség fejlesztése	Szociális kompetencia fejlesztése közös munkavégzés által. Anyanyelvi kompetencia fejlesztése önálló szövegalkotás által. Szövegértés fejlesztése.

	<p>értő olvasás fejlesztése a Tudtad? c. rövid szöveg olvasásával.</p> <p>Ismerkedés a térképpel.</p> <p>Tájékoztató kísérletek a térképsegítségével páros munkában játékos formában.</p> <p>Szituációs játékok: jegyvásárlás, érdeklődés</p>		
	<p>Tk.: 69-71. oldal Mf.: 36. oldal</p>		
Kőrödi Bence: Meselexikon	<p>Az olvasás pontosságának és megértésének fejlesztése.</p> <p>A betűrendről tanultak felidézése, megfogalmazása szóban.</p> <p>Képek neveinek betűrendbe sorolása.</p> <p>Alapvető ismeretek a lexikonról, szócikk, betűrend.</p> <p>A lexikonhasználat gyakorlása.</p> <p>Szóbeli kifejezőképesség fejlesztése szómagyarázatokkal.</p> <p>Betűrácsban értelmes szavak keresése.</p>	<p>Szövegértő olvasás fejlesztése, olvasástechnikai gyakorlatok.</p> <p>Olvasási kedv fejlesztése, magabiztosabb, pontosabb olvasás elsajátítása.</p>	<p>Könyvtári ismeretek, lexikon, szócikk, betűrend.</p> <p>Matematikai kompetenciafejlesztése.</p> <p>Téri tájékozódás.</p>
	<p>Tk.: 110-111. oldal Mf.: 47. oldal</p>		

FELHASZNÁLT DOKUMENTUMOK

- Nemzeti Alaptanterv
- Kerettantervek
- Kísérleti olvasókönyvek javasolt tanmenete (1-2. osztály)

MELLÉKLETEK

KÖNYVTÁRHASZNÁLATI ISMERETEK TANMENET (Részletes)

1-4. évfolyam

Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
1. évfolyam Évi óraszám: 4 óra			
<ul style="list-style-type: none">Látogatás az iskolai könyvtárbanÉlményszerzés a könyvtárlátogatás alkalmávalA könyvtárban elvárt viselkedési szabályok megtanulásaVálogatás a korosztálynak készült könyvekből: leporellók, képeskönyvek, mesekönyvek	<ul style="list-style-type: none">A könyvtár terei, szolgáltatásaiA könyvtár állományrészeiA beiratkozás, a könyvkölcsönzés módja,Olvasási szokások alakítása a könyvtárbanGyermeklexikon használataSzavak magyarázata gyermek-lexikon használatával	<ul style="list-style-type: none">A könyvtári betűrendSzerző és cím fogalmaA kézi-könyvtár fogalma és használata:<ul style="list-style-type: none">a lexikonok elhelyezése a könyvtárbana lexikon, gyermeklexikonoka címszó és a szócikk fogalma	
Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
2. évfolyam Évi óraszám: 4 óra			
<ul style="list-style-type: none">Gyermekkönyvek válogatása megadott témához, egyéni érdeklődés szerint. KölcsonzésEligazodás a könyvekben tartalomjegyzék alapjánTájékozódás a gyermeklexikon betűrendjében	<ul style="list-style-type: none">A könyvtárhasználat alapvető szabályaiÍrott nyelvi források, információhordozók, könyvek, újságokEligazodás a könyvek, írott nyelvi források világábanA könyv jellemző		<ul style="list-style-type: none">Felismeri a könyv főbb formai és tartalmi elemeit, meg tudja állapítani szerzőjét és címétGyermekkönyv témájának megállapítása a cím és az illusztrációk

<ul style="list-style-type: none"> • Ismerkedés gyermeklapokkal • Gyermekkönyv tartalmának megállapítása a kép és a szöveg együttes értelmezésével 	<p>adatainak, részének megfigyelése (író, cím, kiadó, tartalomjegyzék)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódás a gyermeklexikonokban betűrend segítségével (szerkezete, használata) • Gyermekújságok jellemzői tartalomjegyzék alapján 		<p>segítségével</p> <ul style="list-style-type: none"> • Segítséggel keresni tud a gyermeklexikon betűrendjében • Az életkori sajátosságokhoz igazodó internethasználat kockázatainak és lehetőségeinek felismerése (pl. gyermekbarát honlapok böngészése) – www.egyszervolt.hu www.bigyoo.hu stb.
<p>Kulcsfogalmak: könyvtár, a könyvtár szolgáltatásai, gyermekkönyvek, gyermeklexikon, könyvtári betűrend, tartalomjegyzék, címszó, szócikk, gyermekújság</p>			

Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
<p>3. évfolyam Évi óraszám: 4 óra</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Ismerkedés különböző információhordozókkal • Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módjai • Alapismeretek a könyvtár tereiről és állományrészeiről • A könyvek tartalmi csoportjai: szépirodalmi 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A könyvtár terei és állományrészei</i> • <i>A könyvek tartalmi csoportjai: szépirodalom, ismeretközlő irodalom</i> • <i>A szótárak szerkezeti jellemzői, használata</i> • <i>Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módja</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • Eligazodás a könyvtár tereiben és a gyermekkönyvek között • A könyv témájának megállapítása a főbb tartalmi és formai elemek segítségével • Az ismeretközlő és a szépirodalom megkülönböztetése

<p>művek, ismeretterjesztő irodalom, kézikönyvek, elektronikus információhordozók</p> <ul style="list-style-type: none"> • A szótárak szerkezeti jellemzői (betűrend, címszó), a szótárhasználat módja • A lexikon és a szótár egyező és eltérő vonásai • <i>Könyvek keresése a szabadpolcon szerző és cím szerint</i> • <i>Szépirodalmi és ismeretközlő művek témájának megállapítása (cím és tartalomjegyzék alapján) és csoportosításuk a főbb állományrészek szerint</i> • <i>Ismeretlen szavak értelmezése gyermeklexikon és értelmező szótár segítségével, a magyar helyesírási szótár használata</i> 			<ul style="list-style-type: none"> • Címszavak keresése a gyermeklexikon és a szótár betűrendjében
<p>Kulcsszavak: információhordozók, adatok, információk, könyvtári terek, könyvek csoportjai, állományrészek; szótárak, lexikonok jellemzői</p>			

Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
<p>4. évfolyam Évi óraszám: 6 óra</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Az információk keresése és kezelése • Különböző 	<ul style="list-style-type: none"> • Azonosítja az információ forrásait, ismeri azok kezelését 		<ul style="list-style-type: none"> • Használja az ismert kézikönyveket • <i>Könyvek tartalmi</i>

<p>információhordozók a lakóhelyi és az iskolai könyvtárban</p> <ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár mint információs központ, a tanulás bázisa, segítője • Ismerkedés folyóiratokkal • Katalógusok megfigyelése • A könyvtári katalógus tájékoztató szerepe a könyvek és egyéb információforrások keresésében • <i>Látogatás a lakóhelyi gyermekkönyvtárban. Mesegyűjtemények, gyermekek részére készült verseskötetek válogatása a szabadpolcon</i> • <i>Megadott szempontok alapján a könyvtár megfigyelése, a tapasztalatok feljegyzése</i> • <i>Az iskolai és a gyermekkönyvtárról szerzett tapasztalatok összehasonlítása, hasonlóság, különbség rögzítése írásban, rajzban</i> • <i>Ismeretlen fogalmak, szavak keresése lexikonban, szótár betűrendjében</i> • <i>Fogalmak, nevek, témakörök keresése enciklopédiában a mutatók és a tartal-</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A lakóhelyi gyermekkönyvtár (terek, állományrészek, szolgáltatások)</i> • <i>Gyermekek részére készült gyermeklapok, gyermekrovat</i> • <i>Az enciklopédia jellemzői, gyermek enciklopédiák</i> • <i>A nem nyomtatott dokumentumok alaptípusai</i> • <i>Szaktárgyi feladatok megoldása a megismert dokumentumokkal</i> 		<p><i>és formai elemeknek (pl. tartalomjegyzék, fülszöveg) felhasználása a tartalom megállapításához</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Tájékozódás szótárakban, gyermeklexikonokban, segítséggel enciklopédiában</i> • <i>Gyűjtőmunka megadott segédkönyvből segítséggel, beszámoló a megtalált információról</i>
--	---	--	---

<p><i>lomjegyzék alapján</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Azonos fogalmak keresése az alapvető segédkönyvtípusokban. Hasonlóságának és különbségének megállapítása • Tények és adatok gyűjtése segédkönyvekből tantárgyi témához. A szerzett ismeretekről jegyzet, vázlat segítségével beszámoló 			
<p>Kulcsfogalmak: információk, információhordozók, információs központ, lakóhelyi és iskolai könyvtár, katalógusok</p>			

5-8. évfolyam

Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
<p>5. évfolyam Évi óraszám: 5 óra</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Egynyelvű szótárak használata, könyvtári kutatás • Megadott témához, problémához való célzott anyaggyűjtés (pl. adatok, példák, érvek) a könyvtár nyomtatott és elektronikus eszközeinek és forrásainak felhasználásával • <i>A könyvtár tereinek és állományrészeinek</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A könyvtár raktári rendje</i> • <i>Dokumentumtípusok: könyv, időszaki kiadvány, sajtótermék, évkönyv</i> • <i>Segédkönyvek: szótár, lexikon, enciklopédia</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Könyvtári gyűjtőmunka különféle tantárgyak megadott témáihoz</i> • <i>Szótárak, gyermeklexikonok használata</i>

<p><i>megkülönböztetése</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Szöveges és képi információk értelmezése</i> • <i>Könyvek tartalmának megállapítása és ismertetése formai és tartalmi elemeik felhasználásával</i> • <i>Könyvek keresése különböző tantárgyak megadott témáihoz</i> • <i>Segédkönyvek használata ismeretlen fogalmak, kifejezések, eseményekhez, személyekhez kapcsolódó adatok kereséséhez, nyelvhelyességi önellenőrzéshez</i> • <i>A felhasznált források azonosítása a dokumentumok főbb adatainak megnevezésével</i> 			
<p>Kulcsfogalmak: szótárak, anyaggyűjtés, könyvtári terek, állományrész, raktári rend, dokumentumtípusok,</p>			

Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
<p>6. évfolyam Évi óraszám: 4 óra</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Különböző sajtótermékek megismerése • Tematikus gyűjtőmunka 	<ul style="list-style-type: none"> • Sajtótermék jellemzői: <ul style="list-style-type: none"> - formai - tartalmi • Nyomtatott dokumentumok 		<ul style="list-style-type: none"> • Anyaggyűjtés segédkönyvekből, sajtótermékekből • Jegyzet és vázlat készítése

<p>folyóiratokból</p> <ul style="list-style-type: none"> • A gyűjtött anyag feldolgozása (jegyzetkészítés, rendszerezés, vázlatkészítés, felhasználás) • Segédkönyvek csoportosítása. Azonos fogalmak keresése és értelmezése szótárban, lexikonban és enciklopédiában • Nem szöveges információk (képek ábrák, jelek) értelmezése 	<p>információi</p> <ul style="list-style-type: none"> - szövegtípusok - illusztráció • Az adatfeldolgozás alapvető ismeretei 		<ul style="list-style-type: none"> • Vizuális információk szerepének megértése
<p>Kulcsfogalmak: sajtótermékek, nyomtatott dokumentumok, tematikus gyűjtőmunka, adatfeldolgozás</p>			

Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
<p>7. évfolyam Évi óraszám: 4 óra</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Önálló tájékozódás a könyvtárban • Anyaggyűjtés különböző tantárgyak témáihoz • Egyszerűbb témák önálló feldolgozása a könyvtár dokumentumainak (segédkönyvek, kézikönyv, ismeretközlő könyv, folyóirat stb.) feldolgozásával 	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár dokumentumainak felhasználása különféle témák feldolgozásában 		<ul style="list-style-type: none"> • A kézikönyvtár funkciójának ismerete • Gyűjtőmunka segédkönyvekből • Jegyzet és vázlat készítése • Beszámoló megadott forrásból

<ul style="list-style-type: none"> • A forrásfeldolgozás lépéseinek alkalmazása: a téma pontos megfogalmazása , problémafelvetés , forrásválasztás és –feldolgozás segítséggel (jegyzetelés, rendszerezés, vázlatkészítés), beszámoló (szóban vagy írásban), hivatkozás a forrásra 			
<p>Kulcsfogalmak: önálló tájékozódás a könyvtárban, forrásfeldolgozás, beszámoló</p>			

Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
<p>8. évfolyam Évi óraszám: 4 óra</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Forráskeresés tantárgyi vagy közhasznú problémák megoldásához a könyvtár tárgyi katalógusaiban • A kiválasztott források lényegének rögzítése cédulázással • Szóbeli vagy írásbeli beszámoló készítése többféle forrás felhasználásával 	<ul style="list-style-type: none"> • Tárgyi katalógus • Forrásjegyzék • Cédulázás 		<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár tájékoztató eszközeinek használata (kézikönyvek, katalógusok) • Keresés segítséggel a könyvtár tárgyi katalógusaiban • Témafeldolgozás egy-két forrással
<p>Kulcsfogalmak: forráskeresés, beszámoló, katalógusok</p>			

KÖNYVTÁRI INFORMATIKA TANMENET (Részletes)

A *könyvtárhasználat* oktatásának célja a tanulók felkészítése az információszerzés kibővülő lehetőségeinek felhasználására a tanulásban, a hétköznapokban az információk elérésével, kritikus szelekciójával, feldolgozásával és a folyamat értékelésével. A könyvtár forrásközpontként való használata az önműveléshez szükséges attitűdök, képességek és az egész életen át tartó önálló tanulás fejlesztésének az alapja. A fenti cél az iskolai és fokozatosan a más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismerésével, valamint a velük végzett tevékenységek gyakorlásával, tudatos, magabiztos használói magatartás, tájékozódás és a könyvtárhasználat igényének kialakításával érhető el.

Az információkeresés területén kiemelt cél, hogy a képzési szakasz végére a tanuló tudatosan és komplexen gondolkodjon a folyamatról és tervezzék azt. Ehhez elengedhetetlen, hogy ismerje a dokumentumtípusok és segédkönyvek típusait, jellemzőit és azok információs értékének megállapításának szempontjait. Ezen tudásának fokozatos, folyamatos és gyakorlatközpontú fejlesztése segíti őt a feladatokhoz szükséges kritikus és válogató forráskiválasztáshoz és információgyűjtéshez. Tudatosítani szükséges a tanulóknak a könyvtári információszerzéshez, - feldolgozáshoz és - felhasználáshoz is kapcsolódóan az etikai szabályokat, jogi vonatkozásokat.

A könyvtári informatika témakör oktatása során a tanuló a könyvtárak és a könyvtári források használatának alapjaival ismerkedik meg, majd a többi tantárgy keretében megvalósuló, erre a tudására épülő gyakorlati feladatok során szerez tapasztalatokat az egyes műveltségterületeken és rendszerezi, mélyíti tudását. Mindezek során egyszerre vannak jelen a könyvtárak által nyújtott hagyományos szolgáltatások és a korszerű társadalmi igényeket kiszolgáló modern technikai lehetőségek.

A *könyvtárhasználati* tudás a kiemelt fejlesztési területek mindegyikében elengedhetetlen, mivel minden téma megismerése hatékony és kritikai szemléletet igényel. Ezen belül is kiemelkedik a nemzeti műveltség, értékek és az egyetemes kultúra megismertetése, hiszen ezek alapvető eszközei az információforrások. A demokráciára nevelés és az állampolgári kompetencia fejlesztésének fontos része az információhoz való jog tudatosítása és a megszerzéséhez, megértéséhez, a társadalom érdekében való aktív felhasználásához szükséges tudás fejlesztése. Az információ feldolgozása sok erkölcsi kérdés megvitatását teszi szükségessé, melyekkel a tanulók társas kapcsolati kultúrája fejleszhető.

A könyvtári informatika keretén belül kerül sor annak a megtanítására, hogy hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások a tanulás során. A forrás- és könyvtárhasználat tanítása segít az információkeresés és a tanulás folyamatának megértésében, a tanulási stratégia fejlesztésében. A témakör a gyakorlatközpontúságból adódó folyamatos tevékenykedéssel és az együttműködést igénylő csoportmunkával járul hozzá a differenciáláshoz. Mind az anyanyelvi, mind a digitális kulcskompetenciák fejlesztése területén kiemelt jelentősége van az információs problémamegoldás folyamatának, valamint ezek bemutatásának. A könyvtárhasználat tanítása során cél, hogy a tanulók a nyomtatott és a digitális eszközök segítségével önállóan és tudatosan használjanak könyvtárakat, anyanyelvi és idegen nyelvű információforrásokat.

4. évfolyam

A *könyvtári informatika* témakörben a könyvekhez és egyéb információforrásokhoz való pozitív attitűd kialakítása meghatározó a tanulásmódszertan és a tanulási motiváció alapozása során. **Fontos cél**, hogy a tanulók az iskolai könyvtár rendszeres látogatásával tapasztalatokat és élményeket szerezzenek a könyvtárban végezhető szolgáltatásokhoz és tanuláshoz köthető tevékenységekről.

A könyvtárhasználóvá nevelés területén kiemelt jelentőségük van a meséknek, a játékos foglalkozásoknak, az alkotó tevékenységeknek. Ezek elsősorban a nyomtatott forrásokhoz kötődnek, de a széleskörű tapasztalatszerzés és a tanulók iskolán kívüli ismereteinek beépítése érdekében helyet kell kapniuk az elektronikus forrásoknak és más, nem hagyományos dokumentumtípusoknak is.

A gyermekeknek szánt szépirodalmi és ismeretterjesztő művek széles választéka minden tantárgy számára sok lehetőséget nyújt az egyes témák élményszerű, forrásalapú feldolgozására. A játékos foglalkozások során érdemes a könyvtár tereivel, használatának alapjaival, a legelterjedtebb dokumentumtípusokkal, segédkönyvekkel megismertetni a tanulókat.

Tematikai egység	Tartalom	Ismeretek	Továbbhaladás feltételei/Értékelés
4. évfolyam Évi óraszám: 2 óra			
<ul style="list-style-type: none">• Eligazodás az iskolai könyvtár tér- és állomány-szerkezetében• A könyvtár alapszolgáltatásainak ismerete, a használat szabályainak betartása• Elterjedt dokumentumtípusok, elektronikus források formái, tartalmi jellemzőinek megismerése, megkülönböztetése, használatuk alapjai• A források azonosító adatainak megállapítása, az egyes információforrások azonosító adatainak megkeresése	<ul style="list-style-type: none">• Eligazodás az iskolai könyvtár tér- és állomány-szerkezetében• A könyvtárban elvárt viselkedési szabályok megismerése, betartása• A kölcsönzési folyamat megismerése• Könyvek keresése a szabadpolcon szerző, cím, téma szerint• A könyvtár alapszolgáltatásainak ismerete, a használat szabályainak betartása, adatok kiválasztására, rögzítésére• Legyen képes közhasznú információforrások használatára• Elterjedt dokumentumtípusok, elektronikus források formái, tartalmi jellemzőinek megismerése, megkülönböztetése, használatuk alapjai• Dokumentumtípusok megkülönböztetése• Szépirodalmi és ismeretterjesztő művek felismerése• Információforrások formái és tartalmi jellemzőinek megismerése• Információforrások használata		<ul style="list-style-type: none">• A tanulók a könyvtári informatika témakör végére:<ul style="list-style-type: none">- legyen képes eligazodni az iskolai könyvtár tér- és állomány-szerkezetében- ismerje a könyvtárak alapszolgáltatásait- ismerje az elterjedt dokumentumtípusokat- legyen képes a források azonosító adatainak megállapítására

Kulcsfogalmak: könyvtári tér, állományszerkezet, könyvtár szolgáltatásai, viselkedés a könyvtárban, dokumentumtípusok, forrásazonosítók

5–6. évfolyam

A *könyvtári informatika* fejlesztési területen ebben a szakaszban az alsó tagozaton szerzett iskolai könyvtári és gyermekkönyvtári tapasztalatokra építve a megszerzett tudás rendszerezése és tudatosítása kerül középpontba. A tudás bővítése és a szokásformálás során egyre hangsúlyosabb szerepet kap a könyvtári források és szolgáltatások tanulásban való felhasználása. Cél, hogy a tanuló minden tantárggyal kapcsolatban megismerje a különböző források felhasználási lehetőségeit.

Ezek az évfolyamokon cél, hogy a tanuló tanári irányítás mellett önállóan tájékozódjon az iskola könyvtárában. Kiemelt szerepet kap a korosztály számára készült nyomtatott és elektronikus ismeretterjesztő művekben való önálló tájékozódás, és a szerzett információk megadott szempontok szerinti felhasználása, a források azonosítása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Könyvtári informatika	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	A könyvtári terek, alapszolgáltatások, elterjedtebb dokumentumtípusok jellemzőinek és a könyv bibliográfiai azonosító adatainak ismerete. Betűrendezés.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A könyvtár forrásainak és eszközeinek tanári segítséggel való alkotó és etikus felhasználása a tanulmányi feladatok során.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Könyvtártípusok megkülönböztetése. Az iskolai könyvtár eszköztárának készségszintű használata</i> Tájékozódás az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében. Az iskolai könyvtár eszköztárának készségszintű használata a könyvtári terek funkcióinak és a könyvtári abc ismeretében. Könyvtárlátogatás a települési könyvtárban.</p>		<p><i>Matematika:</i> ismeretek rendszerezése.</p>
<p><i>Könyvtári szolgáltatások</i> A hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások megismerése. A könyvtár alapszolgáltatásainak használata. A könyvtári katalógus funkciójának megértése. Katalógusrekord (-cédula) adatainak értelmezése.</p>		<p><i>Minden tantárgy keretében:</i> ajánlott olvasmányokkal kapcsolatos feladatok. Csoportos könyvtárlátogatás, könyvtári óra.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek elkülönítése és gyakorlása (könyvtárlátogatás, könyvkölcsönzés, gyermeklexikon).</p>
<p><i>Információkeresés</i> Megadott művek keresése a könyvtár szabadpolcos állományában a feliratok és a raktári jelzet segítségével. Keresőkérdések megfogalmazása tanári segítséggel.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> írás, szövegalkotás. Rövidebb beszámoló anyagának összegyűjtése, rendezése különböző nyomtatott (lexikonok, kézikönyvek) és</p>

	elektronikus forrásokból.
<p><i>Dokumentumtípusok, kézikönyvek</i> Hagyományos és nem hagyományos dokumentumok formai, tartalmi, használati jellemzőinek megállapítása; csoportosításuk. A korosztálynak készült tájékoztató források, segédkönyvek biztos használata.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ismerkedés különböző információhordozók természetével, kommunikációs funkcióival és kultúrájával. A média kifejező eszközei. Az újság tartalmi és formai jellemzése, a nyomtatott és az online felületek összehasonlítása. Sajtóműfajok. A nyomtatott és az elektronikus szövegek jellemzői. Szövegek műfaji különbségének érzékelése. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről. Helyesírási kézikönyvek. A média különféle funkcióinak felismerése. Adott szöveg fikciós vagy dokumentum-jellegének megfigyelése, felismerése.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> segédkönyvek, kézikönyvek, atlaszok, lexikonok használata. Tanult események, jelenségek topográfiai helyének megmutatása térképen.</p> <p><i>Természetismeret:</i> tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról - információgyűjtés tanári irányítással (földrajzi helyek, térképek keresése, digitális lexikonhasználat). Térképfajták. Térkép és földgömb használata.</p> <p><i>Matematika:</i> ismerethordozók használata (pl. matematikai zsebkönyvek, szakkönyvek, ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, feladatgyűjtemények, táblázatok,</p>

	képletgyűjtemények).
<p><i>Forráskiválasztás</i> A megadott problémának megfelelő nyomtatott és elektronikus források irányított kiválasztása. A könyvtárhasználati és informatikai alapokra építő információgyűjtést igénylő feladatok.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> feladatvégzés könyvekkel, gyermeklapokkal (válogatás, csoportosítás, tematikus tájékozódás). Anyaggyűjtés nyomtatott és elektronikus források segítségével.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> információk gyűjtése adott témához segítséggel könyvtárban, médiatárban, múzeumokban.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgyakkal, jelenségekkel, műalkotásokkal kapcsolatos információk gyűjtése.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a tevékenység információforrásainak használata az egyéni tevékenységhez, tervekhez kapcsolódó szöveges, képi, hang alapú információk célzott keresése tapasztalati, valamint nyomtatott és elektronikus forrásokban.</p> <p><i>Természetismeret:</i> tájékozódás a környezet anyagairól. Válogatás információs anyagokban és gyűjteményekben (könyv és médiatár, kiállítási-múzeumi anyagok).</p>
<p><i>Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás</i> A forrásmegjelölés etikai vonatkozásainak megértése. Saját és mások gondolatainak elkülönítése. A felhasznált források önálló azonosítása a dokumentumok főbb adatainak (szerző, cím, hely, kiadó, év) megnevezésével.</p>	<p><i>Minden tantárgy, feladat esetében:</i> a forrásfelhasználás jelölése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Könyvtár, kézikönyvtár, katalógus, hivatkozás, forrás, könyv, időszaki kiadvány, honlap, CD, DVD, lexikon, enciklopédia, szótár, atlasz.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p><i>A tanuló az informatikai eszközök használat témakör végére</i> ismerje a számítógép részeinek és perifériáinak funkcióit, tudja azokat önállóan használni; tudjon a könyvtárszerkezetben tájékozódni, mozogni, könyvtárat váltani, fájlt keresni; tudjon segítséggel használni multimédiás oktatóprogramokat; tudjon az iskolai hálózatba belépni, onnan kilépni, ismerje és tartsa be a hálózat használatának szabályait; ismerje egy vírusellenőrző program kezelését.</p> <p><i>A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére</i> ismerje a szövegszerkesztés alapfogalmait, legyen képes önállóan elvégezni a leggyakoribb karakter- és bekezdésformázásokat; használja a szövegszerkesztő nyelvi segédeszközeit; ismerje egy bemutatókészítő program egyszerű lehetőségeit, tudjon rövid bemutatót készíteni; ismerje fel az összetartozó adatok közötti egyszerű összefüggéseket; segítséggel tudjon használni tantárgyi, könyvtári, hálózati adatbázisokat, tudjon különféle adatbázisokban keresni; tudjon különböző dokumentumokból származó részleteket saját munkájában elhelyezni.</p> <p><i>A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére</i> legyen képes összegyűjteni a problémamegoldáshoz szükséges információt; ismerje a problémamegoldás alapvető lépéseit; képes legyen önállóan vagy segítséggel algoritmust készíteni; tudjon egyszerű programot készíteni; legyen képes egy fejlesztőrendszer alapszintű használatára; a problémamegoldás során legyen képes együttműködni társaival.</p> <p><i>A tanuló az infokommunikáció témakör végére</i> legyen képes a böngészőprogram főbb funkcióinak használatára; legyen képes tanári segítséggel megadott szempontok szerint információt keresni; legyen képes a találatok értelmezésére; legyen képes az elektronikus levelezőrendszer önálló kezelésére; legyen képes elektronikus és internetes médiumok használatára; legyen képes az interneten talált információk mentésére; ismerje a netikett szabályait.</p> <p><i>A tanuló az információs társadalom témakör végére</i> ismerje az informatikai biztonsággal kapcsolatos fogalmakat; ismerje az adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat; ismerje az adatvédelem érdekében alkalmazható lehetőségeket; ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat; szerezzen gyakorlatot az információforrások saját dokumentumokban való feltüntetésében.</p> <p><i>A tanuló a könyvtári informatika témakör végére</i> a különböző konkrét tantárgyi feladataihoz képes az iskolai könyvtárban a megadott forrásokat megtalálni, és további releváns forrásokat keresni; konkrét nyomtatott és elektronikus forrásokban képes megkeresni a megoldáshoz szükséges információkat; el tudja dönteni, mikor vegye igénybe az iskolai vagy a lakóhelyi könyvtár szolgáltatásait.</p>
--	--

7-8. osztály

A *könyvtári informatika* fejlesztési területen az egyre tudatosabb könyvtárhasználóvá nevelés a kiemelt cél. Ehhez járul hozzá az információs problémamegoldás alapvető lépéseinek ismerete, az egyes eszközök, módszerek tanári támogatással történő alkalmazása, továbbá az iskolai könyvtár állományának és szolgáltatásainak önálló használata. Az önálló forráskiválasztást és -használatot, a döntések meghozását támogatja, hogy a tanulók megismerik az egyes könyvtártípusok és szolgáltatásaik jellemzőit, különbségeit, a nyomtatott és elektronikus kézikönyvek, tájékoztató eszközök széles tárházát, azok információs értékét.

A különböző tantárgyi gyűjtőmunkákhoz, projektmunkákhoz kapcsolódó támogatásban, értékelésben hangsúlyos szerepet kapnak az etikai és jogi vonatkozások, a forrásjegyzék készítése és a hivatkozások.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Könyvtári informatika	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Az iskolai könyvtár önálló használata a raktári rend ismeretében. Közkönyvtári tapasztalatok. Könyvtári katalógusok irányított használata. Az önálló műre való hivatkozás alapjainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az iskolai és lakóhelyi könyvtár alapszolgáltatásainak és a különböző információforrásoknak önálló, alkotó és etikus felhasználása egyszerű tanulmányi feladatok egyéni és csoportos megoldása során.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Könyvtártípusok, funkcionális terek</i> Tájékozódás az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében. Az összes könyvtártípus jellemzőinek megismerése, összehasonlítása. A kézikönyvtár összetételének és tájékozódásban betöltött szerepének megismerése. Nagyobb könyvtárak funkcionális tereinek megismerése. Önálló eligazodás a települési közkönyvtárban. A gyermekkönyvtár (-részleg) önálló használata. Könyvtárlátogatás.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> könyvtárhasználat.</p>
<p><i>Könyvtári szolgáltatások</i> Könyvtári szolgáltatások irányított alkalmazása a tanulásban és a tájékozódásban. A kézikönyvtár önálló használata.</p>		
<p><i>Információkeresés</i> Hatékony, céltudatos információszerzés. Keresett téma kifejezése tárgyszóval. Összetett keresőkérdés megfogalmazása. Megadott szempontok szerint való keresés az iskolai és a lakóhelyi elektronikus könyvtári katalógusban. Konkrét feladathoz való irányított forráskeresés katalógus és bibliográfia segítségével. A forráskeresés és -feldolgozás lépéseinek tudatosítása, irányított alkalmazása.</p>		<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a tevékenység információforrásainak használata: a tevékenységhez kapcsolódó információszükséglet behatárolása és a tevékenységhez, a probléma megoldásához szükséges komplex tájékozódás.</p> <p><i>Fizika; kémia; biológia-egészségtan:</i> Információk keresése, könyvtár-, folyóirat- és internethasználat, adatbázisok, szimulációk használata. Természettudományi témájú ismeretterjesztő források</p>

	<p>önálló keresése, követése, értelmezése, az ismeretszerzés eredményeinek bemutatása.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Írás, szövegalkotás: rövidebb beszámolók anyagának összegyűjtése, rendezése különböző nyomtatott (lexikonok, kézikönyvek) és elektronikus forrásokból. Az önálló feladatvégzés, információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazása. Internetes enciklopédiák és keresőprogramok használata.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> önálló információgyűjtés adott témához különböző médiumokból.</p> <p><i>Földrajz:</i> tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról - információgyűjtés internetalapú szolgáltatásokkal (tények, adatok, menetredek, hírek, idegenforgalmi ajánlatok).</p>
<p><i>Dokumentumtípusok, kézikönyvek</i> Nyomtatott és elektronikus kézikönyvek, közhasznú információforrások és ismeretterjesztő művek típusainak ismerete. Közhasznú adatbázisok használata.</p>	<p><i>Matematika:</i> ismerethordozók használata - könyvek (pl. matematikai zsebkönyvek, szakkönyvek, ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, feladatgyűjtemények, táblázatok, képletgyűjtemények).</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az önálló feladatvégzés, információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazása: segédkönyvek, szótárak, lexikonok, helyesírási kézikönyvek használata, ismeretlen kifejezések jelentésének megkeresése egynyelvű szótárakban. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> az</p>

	élővilág rendszerezésében érvényesülő szempontok bemutatása határozókönyvek alapján.
<p><i>Forráskiválasztás</i> A feladatnak megfelelő forrástípus önálló kiválasztása. Információforrások hitelességének vizsgálata, szelektálása. Többféle forrásra épülő tematikus gyűjtőmunka.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a tevékenység információforrásainak használata. A tevékenységekhez szükséges információk kiválasztása és alkalmazása. A különböző eredetű információk szűrése, értékelése, összekapcsolása, érvényességük kiterjesztése.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az információ kritikus befogadásának megalapozása (azonos témáról különböző forrásból származó rövidebb információk összevetése tanári irányítással, csoportosan).</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a források megbízhatósága.</p>
<p><i>Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás</i> Bibliográfiai hivatkozás önálló készítése. Idézés jelölése. A szerzői jogi vonatkozások megértése. Forrásjegyzék összeállítása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> források megjelölése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Nemzeti könyvtár, szakkönyvtár, elektronikus könyvtár, kézikönyv, szaklexikon, szakkönyv, napilap, folyóirat, bibliográfia, linkgyűjtemény, keresőkérdés, tárgyszó, szerzői jog, információs érték, felhasznált irodalomjegyzék.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p><i>A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére</i> ismerje meg a különböző informatikai környezeteket; tudja használni az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait; segítséggel legyen képes az adott feladat megoldásához alkalmas hardver- és szoftvereszközök kiválasztására.</p> <p><i>A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére</i> tudjon dokumentumokba különböző objektumokat beilleszteni; tudjon szöveget, képet és táblázatot is tartalmazó dokumentumot minta vagy leírás alapján elkészíteni; tudjon egyszerű táblázatot létrehozni; ismerje a diagramok szerkesztésének, módosításának lépéseit; tudjon bemutatót készíteni.</p> <p><i>A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére</i> lássa át a problémamegoldás folyamatát; ismerje és használja az algoritmusleíró eszközöket; ismerje egy programozási nyelv alapszintű utasításait; tudjon kódolni algoritmusokat;</p>
--	---

	<p>tudjon egyszerű vezérlési feladatokat megoldani fejlesztői környezetben; ismerjen és alkalmazzon tervezési eljárásokat; legyen képes meghatározni az eredményt a bemenő adatok alapján; legyen képes tantárgyi szimulációs programok használatára.</p> <p><i>A tanuló az infokommunikáció témakör végére</i> legyen képes megkeresni a kívánt információt; legyen képes az információ értékelésére; legyen képes előkészíteni az információt weben történő publikálásra; tudja megkülönböztetni a publikussá tehető és védendő adatait; használja a legújabb infokommunikációs technológiákat, szolgáltatásokat.</p> <p><i>A tanuló az információs társadalom témakör végére</i> ismerje az informatikai biztonsággal és adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat; ismerje az adatokkal való visszaélésekből származó veszélyeket és következményeket; ismerjen megbízható információforrásokat; legyen képes értékelni az információ hitelességét; ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat; ismerje az információforrások etikus felhasználási lehetőségeit; ismerje fel az informatikai eszközök használatának az emberi kapcsolatokra vonatkozó következményeit; ismerjen néhány elektronikus szolgáltatást; legyen képes a szolgáltatások igénybevételére, használatára, lemondására.</p> <p><i>A tanuló a könyvtári informatika témakör végére</i> a könyvtár és az internet szolgáltatásait igénybe véve képes önállóan releváns forrásokat találni konkrét tantárgyi feladataihoz; a választott forrásokat képes alkotóan és etikusan felhasználni a feladatmegoldásban; képes alkalmazni a más tárgyakban tanultakat (pl. informatikai eszközök használata, szövegalkotás); egyszerű témában képes az információs problémamegoldás folyamatát önállóan végrehajtani.</p>
--	---